

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від 2017 р. №

Київ

Про Національну стратегію реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017—2026 роки та план заходів з реалізації її I етапу

1. Схвалити Національну стратегію реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017—2026 роки (далі — Стратегія), що додається.

2. Затвердити план заходів з реалізації I етапу Національної стратегії реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017—2026 роки (далі — план заходів), що додається.

3. Визначити Міністерство соціальної політики координатором реалізації Стратегії.

4. Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади, обласним, Київській та Севастопольській міським держадміністраціям, відповідальним за виконання плану заходів:

визначити з числа заступників міністрів, заступників керівників інших центральних та місцевих органів виконавчої влади відповідальних за координацію виконання плану заходів;

здійснити перегляд та удосконалення актів законодавства з метою реалізації положень Стратегії та сприяння реформуванню системи інституційного догляду та виховання дітей;

забезпечити виконання плану заходів у межах видатків, передбачених у державному та місцевих бюджетах на відповідний рік, а також за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством;

передбачати видатки у бюджетних запитах під час складання проектів державного та місцевих бюджетів на відповідний рік, необхідних для фінансування виконання плану заходів;

подавати щороку до 15 лютого та 15 липня Міністерству соціальної політики інформацію про стан виконання плану заходів;

подати до 15 лютого 2019 р. Міністерству соціальної політики пропозиції до проекту плану заходів з реалізації II етапу Стратегії.

5. Міністерству соціальної політики:

провести за участю Уповноваженого Президента України з прав дитини та із залученням інститутів громадянського суспільства і міжнародних організацій моніторинг стану виконання плану заходів;

інформувати щороку до 25 лютого та 25 липня Кабінет Міністрів України про стан виконання плану заходів;

оприлюднити до 1 березня 2019 р. звіт про виконання плану заходів з проведенням публічного обговорення за участю представників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, інститутів громадянського суспільства і міжнародних організацій на засіданні Міжвідомчої комісії з питань охорони дитинства;

розробити за участю органів місцевого самоврядування, інститутів громадянського суспільства і міжнародних організацій та подати до 1 травня 2019 р. в установленому порядку Кабінетові Міністрів України проект плану заходів з реалізації II етапу Стратегії.

Прем'єр-міністр України

В. ГРОЙСМАН

СХВАЛЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 2017 р. №

НАЦІОНАЛЬНА СТРАТЕГІЯ
реформування системи інституційного догляду
та виховання дітей на 2017—2026 роки

Загальна частина

Курс України на європейську інтеграцію вимагає перегляду пріоритетів державної політики у сфері охорони дитинства, впровадження успішних підходів із світової практики захисту прав дітей, які базуються на забезпеченні прав і найкращих інтересів дитини, спрямовуються на підтримку сім'ї, створення умов для виховання та розвитку дітей у сім'ї або середовищі, максимально наближеному до сімейного.

Цю Стратегію розроблено з метою зміни існуючої системи інституційного догляду та виховання дітей, яка не відповідає реальним потребам дітей та сімей з дітьми, і створення умов для повноцінного виховання та розвитку дитини в сім'ї.

Стратегія базується на таких принципах:

- безпека і благополуччя дитини є пріоритетом державної політики;
- сім'я є найкращим середовищем для виховання та розвитку дитини;
- збереження сім'ї для дитини є головною умовою забезпечення найкращих інтересів дитини та її благополуччя;
- державою заохочується та підтримується відповідальне батьківство;
- реформування системи інституційного догляду та виховання дітей проводиться з урахуванням потреб, думки та інтересів кожної дитини;
- залучення дітей до прийняття рішень, що стосуються їх життя та майбутнього.

Для всебічного та гармонійного розвитку дитини потрібна сім'я, у якій формуються позитивні емоційні стосунки, забезпечуються догляд та виховання відповідно до віку, індивідуальних потреб і можливостей дитини, вибудовуються її світогляд та моральні орієнтири, формуються уміння та навички, необхідні для успішної соціалізації.

Держава вживає заходів для популяризації важливості виховання та розвитку дитини, ролі територіальної громади у забезпеченні найкращих інтересів дитини, неприпустимості розлучення дитини з батьками через особливості її розвитку, негативних наслідків інституційного догляду та виховання для дитини і суспільства в цілому.

Аналіз ситуації

У 1991 році Україна ратифікувала Конвенцію ООН про права дитини та визнала, що сім'я є найкращим середовищем для виховання дитини, її розвитку та становлення особистості. Серед основних засад державної політики щодо соціального захисту дітей визначено створення умов для реалізації права кожної дитини на виховання в сім'ї, забезпечення пріоритету сімейних форм влаштування дитини.

Разом з тим не кожна дитина в Україні має можливість зростати в сприятливому сімейному оточенні. Бідність родин, складні життєві обставини, недостатність на місцевому рівні послуг з підтримки дітей та сімей з дітьми зумовлюють дитячу бездоглядність, призводять до соціального сирітства.

В Україні функціонує система інституційного догляду та виховання дітей, якою передбачено заклади різних типів, форм власності та підпорядкування, зокрема загальноосвітні школи-інтернати; інтернати; навчально-реабілітаційні центри; будинки дитини; дитячі будинки; дитячі будинки-інтернати; навчально-виховні комплекси, у складі яких є групи, класи, відділення цілодобового перебування дітей; інші заклади цілодобового та довготривалого (понад три місяці) перебування дітей, у яких одночасно проживає більше ніж 15 дітей (далі — заклади інституційного догляду та виховання дітей).

Станом на 1 вересня 2016 р. в Україні функціонував 751 заклад інституційного догляду та виховання дітей, з яких 39 закладів належать до сфери управління МОЗ, 132 (будинки-інтернати, центри соціально-психологічної реабілітації дітей, притулки для дітей) — до сфери управління Мінсоцполітики, 580 — до сфери управління МОН. Крім того, в Україні функціонують заклади інституційного догляду та виховання дітей, утворені громадськими об'єднаннями, благодійними фондами, релігійними організаціями.

Відсутність належної фахової підтримки сімей з дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах, повільні темпи розвитку інклюзивного навчання призводять до того, що десятки тисяч дітей щороку потрапляють до закладів інституційного догляду та виховання дітей. Станом на 1 вересня 2016 р. із 105783 дітей, які перебували в таких закладах, лише 8741 дитина (8 відсотків) мала статус дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування, а решта — 97042 дітей (92 відсотки) мали батьків. Крім того, 18054 вихованці (17 відсотків) мають інвалідність.

На місцевому рівні не вистачає кваліфікованих спеціалістів, коштів для забезпечення надання послуг сім'ям з дітьми та розвитку інклюзивного навчання.

Інклюзивним навчанням у загальноосвітніх і дошкільних навчальних закладах охоплено менше ніж 2 відсотки дітей з інвалідністю. Кількість фахівців із соціальної роботи, які працюють з дітьми та сім'ями, скоротилася на 64 відсотки порівняно з 2013 роком, працівників служб у справах дітей — на 19 відсотків.

Водночас щороку збільшуються видатки на утримання мережі закладів інституційного догляду та виховання дітей. Так, у 2014 році з державного бюджету на утримання таких закладів було виділено 5,1 млрд. гривень, у 2015 році — близько 6,4 млрд. гривень, у 2016 році — понад 7 млрд. гривень. При цьому в середньому 70 відсотків коштів витрачається на заробітну плату працівників закладів, близько 14 — на оплату комунальних послуг та утримання будівель і лише 15 — безпосередньо на задоволення потреб дітей, зокрема харчування, одяг, лікарські засоби.

Система інституційного догляду та виховання дітей є не лише затратною, а також неефективною та шкідливою як для самої дитини, так і для її сім'ї та суспільства в цілому. Особливо негативними є наслідки такого догляду та виховання для дітей віком до трьох років, у яких найбільше спостерігається затримка фізичного та психоемоційного розвитку. Більшість дітей перебувають у закладах тривалий час — понад три, а іноді понад 10 років. Тривале перебування дитини поза межами сім'ї призводить до руйнування її особистісних зв'язків з батьками. Діти виростають непідготовленими до самостійного життя, не мають необхідних соціальних умінь і навичок.

Відсутність єдиного бачення реформування системи інституційного догляду та виховання дітей призводить до того, що на практиці змінюється лише назва або тип закладу, "реформовані" заклади залишаються закладами цілодобового і довготривалого перебування дітей, а кількість категорій та вік дітей, які можуть до них направлятися, збільшується.

Таким чином, існує потреба у консолідації зусиль держави, інститутів громадянського суспільства, а також необхідність розпочати реформування системи інституційного догляду та виховання дітей.

Міжнародний досвід

Заклади інституційного догляду та виховання дітей функціонували в різні часи в багатьох державах світу з метою забезпечення піклування про дітей вразливих категорій. На певному історичному етапі такі заклади утворювалися для підтримки дітей, які стали сиротами внаслідок війни, епідемії та голодомору.

На початку ХХ століття Сполучені Штати Америки відмовилися від виховання дітей у закладах інституційного догляду та виховання дітей через негативний вплив такого виховання на психічний і фізіологічний розвиток дитини. Стрімке зменшення кількості дітей у таких закладах почалося наприкінці 30-х років, коли було прийнято закон про фінансову підтримку сімей з дітьми, які потрапили у складні життєві обставини.

Королівство Швеція в середині 50-х років відмовилося від утримання дітей у закладах інституційного догляду та виховання дітей, а до 2000 року всі державні заклади для дітей з особливостями розвитку були розформовані.

У Сполученому Королівстві Великої Британії та Північної Ірландії такий процес розпочався після закінчення Другої світової війни. У цих державах, як і в Королівстві Норвегія та Республіці Ісландія,

новонароджених дітей та дітей віком до трьох років взагалі не влаштовують у виховні заклади.

Процес реформування системи інституційного догляду та виховання дітей у Румунії розпочався в 90-х роках, коли було взято курс на закриття великих закладів інституційного догляду та зменшення кількості дітей у таких закладах, які продовжували функціонувати. На сьогодні в Румунії перевага надається збереженню біологічної сім'ї, а якщо це неможливо, дітей влаштовують у прийомні сім'ї. Діти, яким не вдається знайти сім'ю, проживають у громаді в малих групових будиночках — закладах з умовами проживання та виховання, наближеними до сімейних, в яких одночасно перебувають 6 — 15 дітей. З метою запобігання сімейному неблагополуччю та підтримці виховного потенціалу сім'ї впроваджується модель мінімального пакета соціальних послуг на рівні громади.

У Республіці Болгарія за п'ять років (з 2009 по 2014 роки) кількість закладів інституційного догляду та виховання дітей зменшилася на 39 відсотків, а дітей у них — на 59. Реформа почалася з будинків дитини для дітей віком до трьох років та будинків-інтернатів для дітей з інвалідністю, оскільки в таких закладах виховувалися діти найбільш вразливих категорій. Для влаштування таких дітей створювалися спеціально підготовлені прийомні сім'ї, особлива увага приділялася роботі з біологічними батьками дитини з метою повернення її у сім'ю. При цьому припинялася діяльність закладів інституційного догляду та виховання дітей у сільській місцевості, віддалених від закладів, які надають реабілітаційні, медичні та освітні послуги.

Успішною є модель реформування закладів інституційного догляду та виховання дітей у Республіці Молдова. Зусилля держави з 2007 року спрямовуються на підтримку біологічних сімей та розвиток прийомних сімей, що сприяло зменшенню на 70 відсотків кількості дітей у закладах інституційного догляду.

Міжнародний досвід свідчить, що під час реформування системи інституційного догляду та виховання дітей особливу увагу необхідно приділяти розвитку альтернативних форм догляду за дітьми, які з певних причин не можуть проживати з біологічними батьками (встановлення опіки та піклування, влаштування в прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу, патронатні сім'ї, дитячі заклади з умовами проживання, наближеними до сімейних, у яких одночасно перебуває не більше ніж 15 дітей (далі — альтернативний догляд за дітьми).

Успішний міжнародний досвід і випробувані моделі функціонування системи підтримки дітей та сімей з дітьми можуть бути використані в реформуванні системи інституційного догляду та виховання дітей в Україні.

Участь заінтересованих сторін у реалізації Стратегії

Основними учасниками процесу реформування системи інституційного догляду та виховання дітей мають бути держава, органи місцевого самоврядування, інститути громадянського суспільства, представники бізнесових кіл та міжнародні донори України. Значну роль у таких змінах відіграє суспільство в цілому.

Забезпечення зростання дитини в сім'ї повинно бути пріоритетом в усіх сферах державного управління, пов'язаних з реалізацією прав дитини. При цьому держава є головною стороною, відповідальною за перехід від інституційного до сімейного догляду та виховання дитини, а дії щодо підготовки та впровадження реформи координує Кабінет Міністрів України.

Органи місцевого самоврядування сприяють реалізації Стратегії, створюють необхідні умови для виховання дітей, забезпечення їх безпеки та благополуччя, виявлення та підтримки вразливих сімей з дітьми з метою збереження сім'ї для дитини та запобігання вилученню дитини у батьків. Відповідно до найкращого світового досвіду органи місцевого самоврядування забезпечують розвиток соціальних, медичних, освітніх, реабілітаційних послуг для дітей та сімей з дітьми, можуть виділяти необхідні для цього фінансові та кадрові ресурси.

Держава із залученням громадських об'єднань, благодійних організацій, церкви та релігійних організацій у взаємодії з учасниками процесу реформування системи інституційного догляду та виховання дітей повинна забезпечувати формування громадської думки про пріоритетність прав і найкращих інтересів дитини, поширення ідеї відмови від інституційного догляду та виховання дітей; проводити моніторинг діяльності місцевих органів виконавчої влади щодо реалізації Стратегії; сприяти створенню ринку соціальних послуг та забезпечувати їх надання.

Представники бізнесових кіл і міжнародних донорів України мають стати повноцінними учасниками процесу реформування системи інституційного догляду та виховання дітей. При цьому формами їх участі можуть бути фінансова та інша допомога дітям і сім'ям з дітьми, а не закладам, створення безбар'єрного середовища, сприятливих умов праці для батьків, які виховують дітей, тощо.

Суспільство в цілому має стати нетерпимим до порушення прав дітей, визнати, що дитина є носієм прав і суб'єктом соціального життя, усвідомити важливість зростання дитини в сім'ї для її подальшого благополуччя, негативність інституційного догляду та виховання для розвитку дитини та необхідність підтримки територіальною громадою сімей з дітьми. Діти мають бути активними учасниками суспільного життя, їх думка має враховуватися.

Мета

Метою Стратегії є зміна системи інституційного догляду та виховання дітей на систему, яка забезпечує догляд і виховання дитини в сімейному або наближеному до сімейного середовищі.

Цілі та завдання

Ціль 1. Інтегрування та координація дій для забезпечення реформування системи інституційного догляду та виховання дітей

Основними завданнями є:

удосконалення законодавства для забезпечення реформування системи інституційного догляду та виховання дітей;

інтегрування основних принципів, цілей і завдань Стратегії у пріоритетні напрями діяльності органів виконавчої влади;

запровадження механізму міжвідомчої координації дій для досягнення цілей і виконання завдань Стратегії;

конкретизація та розмежування повноважень і відповідальності органів виконавчої влади на центральному та місцевому рівнях щодо забезпечення прав дитини та підтримки сім'ї, сприяння у реалізації таких повноважень органами місцевого самоврядування;

розроблення фінансових механізмів забезпечення реформування системи інституційного догляду та виховання дітей, розвитку послуг з підтримки дітей і сімей з дітьми;

розроблення та впровадження регіональних планів реформування системи інституційного догляду та виховання дітей;

розроблення та впровадження системи моніторингу та оцінювання процесу реформування системи інституційного догляду та виховання дітей;

впровадження механізму прийняття рішень у найкращих інтересах дитини всіма суб'єктами забезпечення та захисту її прав, а також залучення дітей до прийняття рішень з питань, що стосуються їх життя.

Ціль 2. Розвиток ефективної та спроможної системи підтримки зростання дітей у сім'ї

Основними завданнями є забезпечення:

виявлення сімей з дітьми, які перебувають на ранніх етапах вразливості, підтримки біологічної сім'ї дитини;

розвитку мережі та забезпечення надання освітніх, медичних, соціальних, реабілітаційних послуг (зокрема раннього втручання, інклюзивного навчання) на рівні територіальної громади з урахуванням її фінансових можливостей і потреб мешканців;

доступності послуг для дітей з особливими потребами, зокрема дітей з інвалідністю, та сімей, у яких виховуються такі діти;

сімей, які мають дітей з інвалідністю, послугами з підтримки з урахуванням потреб таких дітей та сімей, зумовлених інвалідністю дитини;

розвитку послуг з підтримки сімей з дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах, з метою збереження сім'ї для дитини;

створення належних умов для участі неурядових організацій у наданні послуг сім'ям з дітьми;

врахування в процесі стратегічного планування розвитку територіальних громад потреб сімей з дітьми;

створення ефективних механізмів підтримки сімей з дітьми, що поєднують фінансову, матеріальну допомогу та послуги для сприяння батькам у виконанні своїх обов'язків з догляду та виховання дітей і подолання складних життєвих обставин;

підвищення професійного рівня фахівців, які надають послуги дітям і сім'ям з дітьми, та рівня спроможності учасників процесу реформування системи інституційного догляду та виховання дітей;

розроблення та впровадження механізмів моніторингу та оцінювання ситуації у територіальних громадах на забезпечення реалізації права дитини на виховання в сім'ї.

Ціль 3. Забезпечення якісного альтернативного догляду дітей, які залишилися без піклування батьків, з метою запобігання потраплянню таких дітей до закладів інституційного догляду та виховання дітей

Основними завданнями є забезпечення:

розвитку послуг альтернативного догляду за дітьми, які з певних причин не можуть проживати з біологічними батьками;

послугами альтернативного догляду за дітьми віком до трьох років з метою припинення практики направлення таких дітей до закладів інституційного догляду та виховання дітей;

вжиття заходів до припинення влаштування дітей до закладів інституційного догляду та виховання дітей з причин бідності або перебування сім'ї у складних життєвих обставинах;

запровадження механізму врахування інтересів та індивідуальних потреб кожної дитини під час визначення форми її влаштування;

розроблення та затвердження стандартів якості послуг альтернативного догляду за дітьми;

розроблення та затвердження стандарту послуги з підготовки до самостійного життя дітей, які виховуються в системі альтернативного догляду за дітьми.

Ціль 4. Забезпечення участі суспільства у реалізації Стратегії

Основними завданнями є забезпечення:

формування суспільної думки щодо важливості виховання та розвитку дитини у сім'ї, неприпустимості розлучення дитини з батьками через особливості її розвитку, негативних наслідків інституційного догляду та виховання для дитини та суспільства в цілому, важливості ролі територіальної громади в забезпеченні найкращих інтересів дітей;

інформування суспільства про реформування системи інституційного догляду та виховання дітей через засоби масової інформації із залученням лідерів громадської думки тощо;

створення сприятливих умов для залучення до реалізації Стратегії представників бізнесових кіл, міжнародних донорів України, волонтерів та інших спонсорів;

впровадження громадського контролю прийняття рішень стосовно дитини в її найкращих інтересах, дотримання прав дитини в закладах інституційного догляду та виховання дітей.

Етапи реалізації Стратегії

Для реалізації визначених Стратегією цілей та завдань передбачається три етапи.

Кожен етап виконання Стратегії має супроводжуватися розвитком освітніх, соціальних, медичних, реабілітаційних послуг для дітей та сімей з дітьми на рівні територіальної громади. Особлива увага має приділятися впровадженню системи раннього втручання, інклюзивного навчання, розвитку сімейних форм виховання дітей.

Щороку потрібно проводити моніторинг реалізації цілей та завдань Стратегії, аналіз та оцінювання результатів.

I етап (2017—2018 роки) — підготовчий — передбачає:

розроблення та прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації реформи системи інституційного догляду та виховання дітей, організацію методичного забезпечення;

аналіз існуючої мережі закладів інституційного догляду та виховання дітей з метою оцінювання забезпечення реалізації права дитини на виховання в сім'ї та затвердження регіональних планів реформування системи інституційного догляду та виховання дітей;

формування та навчання міжвідомчих робочих груп з упровадження Стратегії;

розроблення навчальних програм для підготовки та перепідготовки фахівців, зокрема тих, які працюють із дітьми з інвалідністю;

розроблення критеріїв моніторингу процесу реформування системи інституційного догляду та виховання дітей;

залучення інвестицій для реформування системи інституційного догляду та виховання дітей.

II етап (2019 — 2024 роки) — реалізація реформи — передбачає:

виконання регіональних планів реформування системи інституційного догляду та виховання дітей;

реформування закладів інституційного догляду та виховання дітей, зокрема шляхом їх ліквідації, реорганізації у заклади денного перебування дітей;

припинення практики влаштування дітей віком до трьох років до закладів інституційного догляду та виховання дітей;

зменшення кількості дітей, які виховуються в закладах інституційного догляду та виховання дітей, зокрема шляхом влаштування їх до сімейних форм виховання;

забезпечення доступності послуг для дітей та сімей з дітьми відповідно до їх потреб на рівні територіальної громади;

скорочення мережі загальноосвітніх шкіл-інтернатів для дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, шкіл-інтернатів для дітей, які потребують соціальної допомоги, спеціалізованих шкіл-інтернатів, гімназій-інтернатів, ліцеїв-інтернатів, колегіумів-інтернатів, санаторних шкіл-

інтернатів, спеціальних шкіл-інтернатів, дитячих будинків-інтернатів, дитячих будинків, будинків дитини, навчально-реабілітаційних центрів із цілодобовим перебуванням дітей та кількості дітей, які в них виховуються та навчаються.

III етап (2025—2026 роки) — підсумковий — передбачає:

комплексний аналіз ситуації в Україні (за регіонами) щодо забезпечення права дитини на виховання в сім'ї;

аналіз ефективності діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування щодо реалізації Стратегії, зокрема:

аналіз досягнення очікуваних результатів, визначених Стратегією (за регіонами);

визначення стратегічних напрямів подальшого розвитку системи забезпечення та захисту прав дітей в Україні.

Очікувані результати

Передбачається досягнення таких результатів:

збільшення щороку (починаючи з 2018 року) кількості дітей, охоплених інклюзивним навчанням, на 30 відсотків загальної кількості дітей з особливими освітніми потребами;

збільшення щороку (починаючи з 2018 року) чисельності забезпечених житлом дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа на 20 відсотків загальної кількості таких осіб, які перебувають на квартирному обліку;

зменшення щороку (починаючи з 2018 року) кількості дітей, які виховуються в закладах інституційного догляду та виховання дітей, на 10 відсотків кількості таких дітей станом на 1 січня 2018 року;

скорочення щороку (починаючи з 2019 року) кількості закладів інституційного догляду та виховання дітей (крім спеціалізованих шкіл-інтернатів, гімназій-інтернатів, ліцеїв-інтернатів, колегіумів-інтернатів) на 10 відсотків кількості таких закладів, спеціальних шкіл-інтернатів та навчально-реабілітаційних центрів на 5 відсотків кількості таких закладів станом на 1 січня 2019 року;

припинення з 2020 року влаштування дітей віком до трьох років до закладів інституційного догляду та виховання дітей;

припинення до 2026 року діяльності всіх типів закладів інституційного догляду та виховання дітей, у яких проживає більше ніж 15 вихованців;

зменшення до 2026 року кількості дітей, які виховуються в системі альтернативного догляду, до 0,5 відсотка загальної кількості дитячого населення;

надання (починаючи з 2026 року) неурядовими організаціями не менше ніж 50 відсотків соціальних послуг дітям і сім'ям з дітьми на замовлення органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування;

забезпечення випускників закладів інституційного догляду та виховання дітей, осіб з числа вихованців прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу, сімей піклувальників послугами соціального супроводу з метою їх інтеграції у суспільство, підготовки до самостійного життя;

забезпечення у кожній територіальній громаді дітям та сім'ям з дітьми доступу до послуг відповідно до їх потреб.

Фінансове забезпечення

Реалізація Стратегії здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, інших джерел, не заборонених законодавством.

Обсяг фінансових, матеріально-технічних і трудових ресурсів, необхідних для реалізації Стратегії, визначається щороку з урахуванням можливостей державного та місцевих бюджетів, інших джерел, не заборонених законодавством.

Держава вживатиме заходів до залучення інвестицій для реалізації Стратегії і забезпечуватиме моніторинг їх цільового використання.

ПЛАН
заходів з реалізації I етапу Національної стратегії реформування системи
інституційного догляду та виховання дітей на 2017–2026 роки

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання	Індикатор виконання
Заходи, реалізацію яких покладено на центральні органи виконавчої влади			
1. Розроблення та впровадження за участю інститутів громадянського суспільства, міжнародних організацій системи моніторингу стану реформування системи інституційного догляду та виховання дітей	Мінсоцполітики МОН МОЗ Мінрегіон Уповноважений Президента України з прав дитини (за згодою)	I квартал 2019 р.	впровадження системи моніторингу стану реформування системи інституційного догляду та виховання дітей
2. Розроблення рекомендацій щодо складення та реалізації регіонального плану реформування системи інституційного догляду та виховання дітей, які міститимуть: комплексний аналіз забезпечення прав дітей; аналіз мережі закладів різних типів, форм власності та підпорядкування,	—“—	IV квартал 2017 р.	розроблення відповідних рекомендацій

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання	Індикатор виконання
<p>зокрема загальноосвітніх шкіл-інтернатів; навчально-реабілітаційних центрів; будинків дитини; дитячих будинків; дитячих будинків-інтернатів; навчально-виховних комплексів, у складі яких є групи, класи, відділення цілодобового перебування дітей; інших закладів цілодобового та довготривалого (понад три місяці) перебування дітей, у яких одночасно проживає більше ніж 15 дітей (далі — заклади інституційного догляду та виховання дітей);</p> <p>оцінку потреб кожної дитини, яка перебуває у закладі інституційного догляду та виховання дітей, для забезпечення її реінтеграції у сім'ю або визначення оптимальної форми влаштування поза межами закладу відповідно до найкращих інтересів дитини;</p> <p>інвентаризацію соціальних, освітніх, медичних і реабілітаційних послуг, які фактично надаються дітям та сім'ям з дітьми різних категорій, а також визначення потреб громади у відповідних послугах і ресурсах, у тому числі професійних кадрах, необхідних для розвитку таких послуг</p>			

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання	Індикатор виконання
<p>3. Розроблення законопроектів з питань забезпечення реалізації права дитини на виховання у сім'ї, зокрема щодо:</p> <p>конкретизації та розмежування повноважень і відповідальності органів виконавчої влади на центральному та місцевому рівні щодо забезпечення захисту прав дітей, соціальної підтримки сімей з дітьми, сприяння у реалізації таких повноважень органами місцевого самоврядування;</p> <p>запровадження єдиних критеріїв виявлення сімей з дітьми на ранніх етапах вразливості, оцінки їх потреб та організації надання відповідних послуг, у тому числі щодо зміцнення виховної функції сім'ї;</p> <p>уточнення змісту норм, які регулюють адміністративну та кримінальну відповідальність батьків за неналежне виконання обов'язків з виховання дітей, нараження їх на небезпеку</p>	<p>Мінсоцполітики МОН МОЗ МВС Мінрегіон Мінфін Мінекономрозвитку Національна поліція</p>	<p>IV квартал 2017 р.</p>	<p>подання на розгляд Кабінету Міністрів України законопроектів щодо внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України, Основ законодавства України про охорону здоров'я та Законів України "Про місцеве самоврядування в Україні", "Про охорону дитинства", "Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей", "Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю", "Про освіту", "Про Національну поліцію"</p>
<p>4. Розроблення нормативно-правових актів щодо модифікації підходів до функціонування закладів інституційного догляду та виховання дітей, зокрема щодо:</p> <p>визначення поняття "інституційний догляд дітей";</p>	<p>Мінсоцполітики МОН МОЗ Мінфін Мінекономрозвитку</p>	<p>—"</p>	<p>подання на розгляд Кабінету Міністрів України:</p> <p>законопроекту щодо внесення змін до Бюджетного та Сімейного кодексів України, Основ законодавства України про охорону здоров'я, Законів України "Про охорону дитинства", "Про</p>

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання	Індикатор виконання
<p>введення обмежень та спеціальних умов для влаштування дітей на цілодобове перебування до навчальних закладів, закладів охорони здоров'я та соціального захисту населення, строків такого перебування;</p> <p>запровадження механізму контролю за прийняттям рішень про влаштування дитини до закладу інституційного догляду та виховання дітей;</p> <p>введення мораторію на влаштування до закладів інституційного догляду та виховання дітей віком до трьох років;</p> <p>перегляду типів закладів інституційного догляду та виховання дітей, їх підпорядкування тощо;</p> <p>врегулювання питання забезпечення альтернативного догляду дітей, які з певних причин не можуть проживати з батьками</p>	<p>Уповноважений Президента України з прав дитини (за згодою)</p>		<p>забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування”, “Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей”, “Про освіту”, “Про загальну середню освіту”, “Про дошкільну освіту”;</p> <p>проекту постанови Кабінету Міністрів України щодо внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 778 “Про затвердження Положення про загальноосвітній навчальний заклад”</p> <p>проекту акта щодо внесення змін до положень про заклади інституційного догляду та виховання дітей</p>
<p>5. Розроблення нормативно-правових актів щодо модернізації підходів до фінансування закладів інституційного догляду та виховання дітей, зокрема щодо:</p> <p>затвердження мінімального державного соціального стандарту щомісячного утримання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування,</p>	<p>Мінсоцполітики Мінфін Мінекономрозвитку МОН МОЗ Уповноважений Президента України з прав дитини (за згодою)</p>	<p>I квартал 2018 р.</p>	<p>подання на розгляд Кабінету Міністрів України:</p> <p>законопроекту щодо внесення змін до Бюджетного кодексу України та до статті 9 Закону України “Про загальну середню освіту”;</p>

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання	Індикатор виконання
<p>відповідно до Закону України “Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування”; запровадження механізму співфінансування з державного та місцевих бюджетів заходів з утворення дитячих будинків сімейного типу для активізації розвитку послуг із догляду дітей у сім’ї безпосередньо у територіальній громаді за місцем походження дитини;</p> <p>запровадження нових і вдосконалення існуючих механізмів оплати вартості утримання дітей в закладах інституційного догляду та виховання дітей різних типів за рахунок батьків або осіб, які їх замінюють, та / або за рахунок коштів відповідного місцевого бюджету органу опіки та піклування, який прийняв рішення про направлення або влаштування дитини до закладу інституційного догляду та виховання дітей</p>			<p>проектів постанов Кабінету Міністрів України щодо:</p> <p>затвердження мінімального державного соціального стандарту щомісячного утримання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2002 р. № 1243 “Про невідкладні питання діяльності дошкільних та інтернатних навчальних закладів”; внесення змін до Порядку призначення і виплати державної соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, грошового забезпечення батькам-вихователям і прийомним батькам за надання соціальних послуг у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім’ях за принципом “гроші ходять за дитиною”, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31 січня 2007 р. № 81;</p> <p>затвердження порядку та розміру відшкодування батьками, обмеженими у судовому порядку в батьківських правах, витрат на перебування дитини у прийомній сім’ї, сім’ї патронатного вихователя, дитячому будинку</p>

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання	Індикатор виконання
			сімейного типу, закладі інституційного догляду та виховання дітей; проекту акта щодо внесення змін до положень про заклади інституційного догляду та виховання дітей
6. Перегляд розмірів виплат різних видів державної соціальної допомоги на дітей у разі їх влаштування до закладів інституційного догляду та виховання дітей	Мінсоцполітики МОН МОЗ Мінфін Мінекономрозвитку	IV квартал 2017 р.	подання на розгляд Кабінету Міністрів України відповідних проектів нормативно-правових актів
7. Забезпечення діяльності фахівців із соціальної роботи в об'єднаних територіальних громадах для соціальної підтримки сімей з дітьми під час реалізації Стратегії шляхом: визначення оцінки потреб окремих територіальних громад у забезпеченні фахівцями із соціальної роботи; затвердження стандартів забезпечення діяльності фахівців із соціальної роботи в об'єднаних територіальних громадах і визначення механізмів фінансування	Мінсоцполітики Мінфін Мінекономрозвитку органи місцевого самоврядування (за згодою)	II квартал 2018 р.	—”—
8. Розроблення та затвердження плану заходів щодо забезпечення житлом дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа	Мінсоцполітики Мінрегіон	IV квартал 2017 р.	подання на розгляд Кабінету Міністрів України відповідного проекту нормативно-правового акта

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання	Індикатор виконання
9. Розроблення порядку збереження майна та житлових приміщень дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	Мінсоцполітики Мінрегіон	II квартал 2018 р.	видання відповідного наказу
10. Врегулювання питання щодо врахування думки дитини під час прийняття рішень, що стосуються її життя	Мінсоцполітики МОН МОЗ МВС Національна поліція	—”—	подання на розгляд Кабінету Міністрів України: законопроекту щодо внесення змін до Закону України “Про охорону дитинства”; проекту нормативно-правового акта щодо внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 24 вересня 2008 р. № 866 “Питання діяльності органів опіки та піклування, пов’язаної із захистом прав дитини”
11. Створення національного банку даних щодо дітей та сімей з дітьми, у тому числі в межах реалізації проекту “Модернізація системи соціальної підтримки населення України” відповідно до Стратегії партнерства Міжнародного банку реконструкції та розвитку з Україною, та запровадження державної статистичної звітності щодо забезпечення захисту прав дитини на рівні територіальної громади	Мінсоцполітики МОН МОЗ Мінрегіон Держстат	—”—	подання на розгляд Кабінету Міністрів України законопроекту про створення національного банку даних щодо дітей та сімей з дітьми видання відповідного наказу

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання	Індикатор виконання
12. Удосконалення механізмів альтернативного догляду за дітьми з урахуванням міжнародного досвіду (приймна сім'я, дитячий будинок сімейного типу, малий груповий будиночок, опіка та піклування, патронат над дитиною, центри соціальної підтримки дітей та сімей тощо)	Мінсоцполітики МОЗ МОН	II квартал 2018 р.	подання на розгляд Кабінету Міністрів України відповідних нормативно-правових актів
13. Розроблення та затвердження положення про центр реабілітації та паліативної допомоги дітям	МОЗ	IV квартал 2017 р.	видання відповідного наказу
14. Удосконалення процедур, розроблення та впровадження з урахуванням міжнародного досвіду програм підготовки до самостійного життя випускників закладів інституційного догляду та виховання дітей, осіб з числа вихованців прийомних сімей і дитячих будинків сімейного типу	Мінсоцполітики МОН	II квартал 2018 р.	затвердження відповідних програм
15. Удосконалення механізму участі інститутів громадянського суспільства у прийнятті рішень, які стосуються забезпечення захисту прав дитини, проведенні моніторингу дотримання прав дитини в закладах інституційного догляду та виховання дітей з передбаченням заходів реагування та впливу	Мінсоцполітики МОН МОЗ Мінрегіон Уповноважений Президента України з прав дитини (за згодою)	IV квартал 2018 р.	подання на розгляд Кабінету Міністрів України відповідних проектів нормативно-правових актів

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання	Індикатор виконання
16. Розроблення примірної комплексної тренінгової програми стосовно реформування системи інституційного догляду і виховання дітей та утворення групи регіональних тренерів-консультантів для проведення навчання учасників цього процесу	Мінсоцполітики МОН МОЗ Уповноважений Президента України з прав дитини (за згодою)	IV квартал 2017 р.	розроблення примірної комплексної тренінгової програми, утворення групи регіональних тренерів-консультантів
17. Організація і проведення навчальних семінарів для представників місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства, які братимуть участь у реформуванні системи інституційного догляду та виховання дітей, у тому числі щодо комплексного аналізу забезпечення захисту прав дітей, аналізу мережі закладів інституційного догляду та виховання дітей, оцінки потреб дитини, яка перебуває у закладі інституційного догляду та виховання дітей, інвентаризації соціальних, освітніх, медичних і реабілітаційних послуг, які фактично надаються дітям та сім'ям з дітьми різних категорій, визначення потреб громади у відповідних послугах і ресурсах, у тому числі професійних кадрах, необхідних для розвитку послуг для дітей та сімей з дітьми	Мінсоцполітики МОН МОЗ Мінрегіон Уповноважений Президента України з прав дитини (за згодою)	III квартал 2017 р. — II квартал 2018 р.	охоплення відповідним навчанням представників обласних, Київської міської держадміністрацій, районних держадміністрацій та органів місцевого самоврядування (за згодою)

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання	Індикатор виконання
18. Проведення загальнонаціональної комунікативної кампанії, спрямованої на популяризацію важливості виховання та розвитку дитини в сім'ї, ролі територіальної громади у забезпеченні найкращих інтересів дитини, неприпустимості розлучення дитини з батьками через особливості її розвитку, негативних наслідків інституційного догляду та виховання для дитини і суспільства в цілому	МІП Держкомтелерадіо Національна суспільна телерадіокомпанія (за згодою) Мінсоцполітики Уповноважений Президента України з прав дитини (за згодою)	починаючи з 2018 року	забезпечення проведення загальнонаціональної комунікативної кампанії
19. Забезпечення підготовки і трансляції медійного продукту щодо реформування системи інституційного догляду та виховання дітей, що становитиме не менше ніж 1 відсоток обсягу соціальної реклами	Держкомтелерадіо Національна суспільна телерадіокомпанія (за згодою) Мінсоцполітики	починаючи з II кварталу 2018 р.	забезпечення трансляції відповідного медійного продукту
20. Удосконалення та розроблення програм щодо догляду за дітьми з інвалідністю, хворими дітьми, спрямованих на формування навичок відповідального батьківства; підготовки кандидатів в усиновлювачі, опікуни, піклувальники, прийомні батьки, батьки-вихователі, патронатні вихователі та наставники	Національна академія педагогічних наук (за згодою) Мінсоцполітики МОН МОЗ	III квартал 2018 р.	удосконалення діючих та затвердження нових програм

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання	Індикатор виконання
21. Забезпечення перегляду державного замовлення на підготовку фахівців у соціальній сфері, сфері освіти та охорони здоров'я з урахуванням процесу реформування системи інституційного догляду та виховання дітей	МОН Мінсоцполітики МОЗ	I квартал 2018 р.	подання на розгляд Кабінету Міністрів України проекту нормативно-правового акта щодо державного замовлення на підготовку фахівців у соціальній сфері, сфері освіти та охорони здоров'я
22. Удосконалення та розроблення навчальних програм для професійно-технічних, вищих навчальних закладів з підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації працівників соціальної сфери та правоохоронних органів, зокрема тих, які працюють з дітьми із особливими освітніми потребами, з урахуванням підходів до реформування системи інституційного догляду та виховання дітей, міжнародного досвіду професійно-технічної освіти у соціальній сфері	МОН Мінсоцполітики МВС Національна поліція	—”—	удосконалення діючих та затвердження нових програм
23. Забезпечення включення до програм підвищення кваліфікації державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування модулів з практичними заняттями щодо забезпечення захисту прав дітей, охорони материнства та дитинства відповідно до міжнародних стандартів	НАДС Мінсоцполітики	—”—	включення до програм підвищення кваліфікації модулів щодо забезпечення прав дітей, материнства та дитинства

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання	Індикатор виконання
24. Сприяння введенню курсу “Корекційна педагогіка та інклюзивна компетенція” до навчальних програм педагогічних вищих навчальних закладів	МОН	IV квартал 2017 р.	викладання відповідного курсу в педагогічних вищих навчальних закладах
25. Розроблення та затвердження типової форми індивідуальної програми розвитку дитини (ІПР) з урахуванням можливості її використання під час надання додаткових освітніх послуг дітям з особливими освітніми потребами, які навчаються в загальноосвітніх навчальних закладах	—“—	—”—	затвердження відповідного нормативно-правового акта
26. Запровадження соціальної послуги тимчасового відпочинку для батьків або осіб, які їх замінюють, що здійснюють догляд за дітьми з інвалідністю	Мінсоцполітики	II квартал 2018 р.	внесення змін до відповідного наказу затвердження стандарту відповідної соціальної послуги
27. Розроблення методичних рекомендацій щодо діяльності: груп взаємодопомоги батьків або сімей, які виховують дитину з інвалідністю; індивідуальних мереж підтримки дітей з інвалідністю підгрупи “А” із залученням волонтерів	—”—	—”—	розроблення відповідних рекомендацій

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання	Індикатор виконання
28. Сприяння створенню системи надання послуг раннього втручання для забезпечення розвитку дитини, збереження її здоров'я та життя	МОЗ Мінсоцполітики МОН	починаючи з 2017 року	прийняття нормативно-правових актів, які регламентують діяльність з надання послуг раннього втручання
29. Визначення процедури інформування батьків про діагноз дитини відповідно до сучасних вимог етики та медичної деонтології	МОЗ МОН Мінсоцполітики	I квартал 2018 р.	розроблення відповідної пам'ятки для фахівців і батьків
30. Забезпечення підготовки або підвищення кваліфікації фахівців для роботи у спеціальних або інклюзивних групах або класах навчальних закладів	МОН	починаючи з 2017 року	кількісний показник підготовлених фахівців
Заходи, реалізацію яких покладено на місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування та інститути громадянського суспільства			
31. Забезпечення утворення міжвідомчих робочих груп з реформування системи інституційного догляду та виховання дітей	обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації	III квартал 2017 р.	утворення 25 міжвідомчих робочих груп
32. Затвердження та впровадження регіональних планів реформування системи інституційного догляду та виховання дітей з обов'язковим розробленням плану трансформації кожного закладу інституційного догляду	обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації Уповноважений	IV квартал 2017 р. – II квартал 2018 р.	затвердження 25 регіональних планів

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання	Індикатор виконання
та виховання дітей; проведення комплексного аналізу забезпечення захисту прав дітей та аналізу мережі закладів інституційного догляду та виховання дітей	Президента України з прав дитини (за згодою)		
33. Інвентаризація соціальних, освітніх, медичних і реабілітаційних послуг, що фактично надаються дітям та сім'ям з дітьми різних категорій; визначення потреб територіальних громад у додаткових соціальних, освітніх, медичних і реабілітаційних послугах для дітей та сімей з дітьми, в ресурсах, у тому числі професійних кадрах, необхідних для забезпечення надання таких послуг	обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)	IV квартал 2017 р. – II квартал 2018 р.	затвердження 25 регіональних планів
34. Забезпечення здійснення заходів з підвищення професійної компетентності посадових осіб місцевих держадміністрацій та органів місцевого самоврядування, у тому числі об'єднаних територіальних громад, які беруть участь у реалізації державної політики у сферах освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, регіонального розвитку, забезпечення захисту прав дітей, підтримки сімей та молоді з метою підвищення рівня їх обізнаності з питань забезпечення захисту прав дітей, зокрема на виховання в сім'ї, та формування	обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації	III квартал 2017 р. — I квартал 2018 р.	забезпечення участі представників не менше ніж 60 відсотків місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у відповідних заходах

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання	Індикатор виконання
<p>єдиного бачення щодо суті, завдань, процесу планування та реформування системи інституційного догляду та виховання дітей, а також очікуваних результатів</p>			
<p>35. Забезпечення здійснення навчально-просвітницьких заходів (семінари, тренінги, конференції тощо) з питань реформування системи інституційного догляду та виховання дітей, розвитку послуг із соціальної підтримки сімей з дітьми у громаді із залученням до участі в них представників навчальних закладів, закладів охорони здоров'я та соціального захисту, в тому числі закладів інституційного догляду та виховання дітей, інших надавачів соціальних, медичних, освітніх та реабілітаційних послуг, представників засобів масової інформації, випускників закладів інституційного догляду та виховання дітей, представників інститутів громадянського суспільства, міжнародних організацій, бізнесових кіл, волонтерів з метою підвищення рівня їх компетентності щодо забезпечення захисту прав дітей, зокрема на виховання в сім'ї, інформування широких верств населення та формування суспільної думки щодо необхідності здійснення</p>	<p>обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)</p>	<p>протягом 2018 року</p>	<p>охоплення відповідними заходами навчальних закладів, закладів охорони здоров'я та соціального захисту населення регіону</p>

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання	Індикатор виконання
реформування системи інституційного догляду та виховання дітей			
36. Залучення інвестицій для реалізації регіональних планів реформування системи інституційного догляду та виховання дітей і сприяння участі представників бізнесових кіл, міжнародних донорів України, волонтерів у реформуванні системи інституційного догляду та виховання дітей	обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)	постійно	кількісний показник представників бізнесових кіл, міжнародних донорів України, волонтерів, які беруть участь у процесі реформування системи інституційного догляду та виховання дітей
37. Створення та забезпечення функціонування регіонального та місцевого інформаційного ресурсу (спеціальної веб-сторінки) з питань реформування системи інституційного догляду та виховання дітей, проведення інформаційної кампанії щодо необхідності забезпечення сімейного виховання для кожної дитини, можливостей допомоги дітям, які залишилися без піклування батьків	—“—	IV квартал 2017 р.	створення та підтримка відповідних веб-сторінок у 50 відсотків регіонів передбачення починаючи з 2018 року у місцевих бюджетах видатків на програми підтримки засобів масової інформації процесу реформування системи інституційного догляду та виховання дітей
38. Запровадження в навчальних закладах, закладах охорони здоров'я та соціального захисту програм, спрямованих на формування навичок відповідального батьківства, зокрема з догляду за дітьми з інвалідністю	—“—	після затвердження відповідних програм	кількісний показник закладів, в яких запроваджено такі програми, та охоплених ними осіб

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання	Індикатор виконання
39. Визначення потреб (якісних та кількісних) у перекваліфікації спеціалістів закладів інституційного догляду та виховання дітей, що підлягають реформуванню, а також у підготовці фахівців для надання соціальних, медичних та освітніх послуг дітям та сім'ям з дітьми, забезпечення відповідного навчання	обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації	починаючи з 2018 року	передбачення видатків у місцевих бюджетах, збільшення замовлення на перепідготовку кадрів у центрах перепідготовки та підвищення кваліфікації
40. Забезпечення підготовки кандидатів в усиновлювачі, опікуни (піклувальники), прийомні батьки, батьки-вихователі, патронатні вихователі	обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)	постійно	збільшення кількості сімей, підготовлених для влаштування дітей, та кількості дітей, влаштованих на виховання в сім'ї
41. Забезпечення тимчасового догляду, виховання та реабілітації дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, шляхом запровадження патронату над дитиною	—”—	починаючи з 2017 року	збільшення кількості створених сімей патронатних вихователів
42. Забезпечення розвитку послуг для дітей і сімей з дітьми (соціально-психологічної реабілітації, соціальної підтримки, денного догляду, реабілітації (абілітації) дітей з особливими освітніми потребами,	—”—	—”—	збільшення кількості дітей, які отримали відповідні послуги

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання	Індикатор виконання
дітей з інвалідністю, дітей, які належать до групи ризику щодо отримання інвалідності, паліативної допомоги, раннього втручання, підтриманого проживання, центрів соціальної підтримки та інших), у тому числі шляхом реорганізації (злиття, приєднання, виділу, поділу, перетворення) закладів інституційного догляду та виховання дітей, закладів та установ, що надають соціальні послуги дітям і сім'ям з дітьми, з урахуванням потреб територіальної громади			
43. Передбачення щороку в місцевих бюджетах видатків для надання адресної допомоги сім'ям з дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі матеріальної, з метою реінтеграції дітей у сім'ю та запобігання їх потраплянню до закладів інституційного догляду та виховання дітей	обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)	починаючи з 2018 року	надання на основі запитів фахівців із соціальної роботи допомоги, у тому числі матеріальної, у 30 відсотків територіальних громад
44. Забезпечення безперебійного підвезення дітей до навчальних закладів з метою створення необхідних умов для їх навчання безпосередньо за місцем проживання, у тому числі шкільними автобусами, пристосованими для перевезення дітей, які пересуваються на кріслах колісних	—“—	постійно	забезпечення послугою 100 відсотків дітей з потребою у такій допомозі

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання	Індикатор виконання
45. Забезпечення утворення служб у справах дітей у структурі виконавчих органів об'єднаних територіальних громад	обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)	починаючи з 2017 року	утворення служб у справах дітей в усіх виконавчих органах об'єднаних територіальних громад
46. Передбачення у місцевих бюджетах коштів для реалізації регіональних програм забезпечення житлом дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа	—“—	—“—	збільшення кількості забезпечених житлом дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа
47. Забезпечення першочергового передання у власність дітям-сиротам, дітям, позбавленим батьківського піклування, та особам з їх числа житлових приміщень, що розташовані на території міста, села чи селища із житлового фонду, який належить до комунальної власності відповідної територіальної громади	органи місцевого самоврядування (за згодою)	постійно	збільшення кількості забезпечених житлом дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання	Індикатор виконання
48. Забезпечення діяльності фахівців із соціальної роботи для соціальної підтримки сімей з дітьми відповідно до потреб територіальної громади	обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)	постійно	кількісний показник фахівців із соціальної роботи у виконавчих органах місцевого самоврядування
49. Забезпечення дітей з особливими освітніми потребами інклюзивним навчанням шляхом утворення спеціальних та / або інклюзивних груп/ класів у навчальних закладах	—“—	—“—	кількісний показник створених у навчальних закладах спеціальних та / або інклюзивних груп/ класів кількісний показник дітей з особливими освітніми потребами, охоплених інклюзивною освітою
50. Забезпечення проведення консультативно-роз'яснювальної роботи, підвищення компетентності фахівців, керівників загальноосвітніх навчальних закладів різних типів, методистів, педагогічних працівників щодо особливостей навчально-пізнавальної діяльності дітей з особливими освітніми потребами та створення умов для їх навчання у навчальних закладах за місцем проживання	—“—	—“—	збільшення кількості спеціальних/ інклюзивних груп/ класів у навчальних закладах

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання	Індикатор виконання
51. Забезпечення безперешкодного доступу до приміщень загальноосвітніх навчальних закладів осіб з інвалідністю на рівні з іншими особами, облаштування таких закладів за принципом універсального дизайну	обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)	з 1 вересня 2017 р.	кількісний показник шкіл, в яких забезпечено архітектурну доступність та універсальний дизайн для безперешкодного доступу до приміщень осіб з інвалідністю